



ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง ช้อแนะนำวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการ
หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์
ของสมาชิก กรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ

โดยที่ข้อบังคับของสหกรณ์จำนวนมากกำหนดไว้แต่เพียงว่าที่ประชุมใหญ่มีอำนาจถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และสมาชิกมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ กรณี คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิก แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ จึงเกิดปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๖๔๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงให้ช้อแนะนำวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิกต่อที่ประชุมใหญ่ กรณี คณะกรรมการมีมติให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่ยังมิได้กำหนดวิธีดำเนินการเรื่องดังกล่าว ในข้อบังคับหรือระเบียบสหกรณ์ ดังนี้

ก. การพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (คณะกรรมการทั้งคณะหรือกรรมการเป็นรายบุคคล)

๑. ที่ประชุมใหญ่อาจพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้ เมื่อ

(๑) กระทำโดยทุจริตต่อหน้าที่

(๒) จงใจกระทำการใดโดยผิดกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ สหกรณ์ กระทำ หรือละเว้นการกระทำ โดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๓) กระทำการใดอันเป็นการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีลักษณะแข่งขันกับกิจการของสหกรณ์

(๔) กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์หรือกิจการของสหกรณ์

๒. การยื่นข้อกล่าวหา

ผู้ใดกล่าวหาว่าคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กระทำการตาม ข้อ ๑ และสมควรให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ยื่นหนังสือขอถอดถอนพร้อมสำเนาเอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นต่อผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

๓. การดำเนินการก่อนการพิจารณาของที่ประชุมใหญ่

๓.๑ ผู้ตรวจสอบกิจการแจ้งข้อกล่าวหาที่รับไว้ให้กรรมการที่ถูกล่าวหาภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อกล่าวหา พร้อมทั้งสำเนาให้สหกรณ์ทราบด้วย

๓.๒ กรรมการที่ถูกล่าวหาต้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมแสดงพยานหลักฐานส่งให้แก่ผู้ตรวจสอบกิจการภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่รับแจ้งข้อกล่าวหาจากผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการได้รับคำชี้แจงจากผู้กล่าวหาแล้วต้องแจ้งคำชี้แจงนั้นให้ผู้กล่าวหาทราบภายใน ๕ วัน นับแต่วันรับคำชี้แจง

๓.๓ ถ้าผู้กล่าวหาไม่พอใจคำชี้แจงของคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ถูกล่าวหา หรือไม่ได้รับคำชี้แจงมาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันยื่นข้อกล่าวหา ผู้กล่าวหาอาจให้สมาชิกร่วมลงชื่อกันตามข้อบังคับสหกรณ์หรือกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ แต่ถ้าได้กำหนดประชุมใหญ่สามัญประจำปีไว้ก่อนแล้ว ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอจะไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้ แต่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องกำหนดวาระถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไว้ในระเบียบวาระการประชุมใหญ่สามัญนั้นด้วย หากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่กำหนดวาระการถอดถอนตามคำร้องขอ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการสามารถนำเรื่องการถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไปพิจารณาในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี โดยสามารถนำเสนอเรื่องถอดถอนดังกล่าวเป็นวาระแรกของการประชุม

๔. วิธีพิจารณาของที่ประชุมใหญ่

๔.๑ เมื่อถึงวาระการพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นประธานการพิจารณา โดยเสนอข้อกล่าวหาตามที่ผู้กล่าวหาได้ยื่นหนังสือและพยานหลักฐานไว้ให้ที่ประชุมใหญ่รับทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้กล่าวหาแถลงสนับสนุนข้อกล่าวหาของตนต่อที่ประชุมใหญ่ได้ ๑ ครั้ง หลังจากนั้นผู้ตรวจสอบกิจการต้องนำคำชี้แจงของผู้ถูกล่าวหาแจ้งต่อที่ประชุมใหญ่ และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกล่าวหาแถลงสนับสนุนแก้ข้อกล่าวหาของตนได้ ๑ ครั้ง เช่นกัน

การแถลงข้อกล่าวหาห้ามไม่ให้ผู้กล่าวหาแถลงตั้งข้อกล่าวหาเป็นประเด็นใหม่อีก

๔.๒ เมื่อที่ประชุมใหญ่รับทราบข้อกล่าวหาและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว หากผู้เข้าประชุมใหญ่คนใดมีข้อสงสัยประเด็นใด ย่อมมีสิทธิอภิปรายซักถามผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกล่าวหาได้

๔.๓ ผู้ตรวจสอบกิจการ เห็นว่าที่ประชุมใหญ่ได้รับทราบข้อเท็จจริงทั้งจากผู้กล่าวหา และผู้ถูกล่าวหาพอสมควรแล้ว ก็ให้ปิดการอภิปราย และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติถอดถอนทั้งคณะหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมใหญ่เป็นเกณฑ์การตัดสิน

ข. การอุทธรณ์กรณีสมาชิกถูกให้พ้นจากสมาชิกภาพ

๕. สมาชิกที่คณะกรรมการดำเนินการมีมติให้ออกจากสหกรณ์ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ได้ โดยยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้ตรวจสอบกิจการ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ออกจากสหกรณ์

หนังสืออุทธรณ์ต้องมีรายละเอียดอันแสดงว่าตนถูกให้พ้นจากการเป็นสมาชิกภาพโดยไม่เป็นธรรมอย่างไร และข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นมีอย่างไร ทั้งนี้ผู้ตรวจสอบกิจการอาจเรียกผู้อุทธรณ์มาให้คำชี้แจงเพิ่มเติมก็ได้

๖. เมื่อมีสมาชิกยื่นหนังสืออุทธรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทราบ และคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องกำหนดวาระการวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของสมาชิกไว้ในระเบียบวาระการประชุมใหญ่ที่จะมีขึ้นในครั้งถัดไป

ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่กำหนดวาระให้ถือเอาวาระอื่นๆ เป็นวาระการวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของสมาชิก

๗. วิธีพิจารณาวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของสมาชิก ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเสนอหนังสืออุทธรณ์ของสมาชิกให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา ผู้เข้าประชุมใหญ่อย่อมมีสิทธิอภิปรายซักถามข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการ เมื่อที่ประชุมใหญ่หมดประเด็นซักถามแล้วให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓



(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำ

นายทะเบียนสหกรณ์

ประเด็นปัญหาและแนวทางปฏิบัติ

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒

คำนำ

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ “ประเด็นปัญหาและแนวทางปฏิบัติวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒” ฉบับนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการกำกับวาระการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ และเกิดประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ฉบับนี้ เกิดจากการศึกษาพิจารณาวางระบบ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางของคณะกรรมการศึกษาพิจารณาวางระบบ หลักเกณฑ์ กำกับวาระการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แต่งตั้งขึ้น จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคำแนะนำนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและแนะนำสหกรณ์ต่อไป

คณะกรรมการศึกษาพิจารณาวางระบบ หลักเกณฑ์ กำกับวาระ
การเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร
กันยายน ๒๕๕๖

ประเด็นที่ ๑ กรณีการควม การแยกสหกรณ์

ประเด็นที่ ๒ ประธานกรรมการ

ประเด็นที่ ๓ ตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ

ประเด็นที่ ๔ ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
หรือระเบียบว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ

ประเด็นที่ ๕ จำนวนกรรมการดำเนินการ

ประเด็นที่ ๖ ชุมนุมสหกรณ์

ประเด็นที่ ๗ ประเด็นปัญหาอื่นๆ

ภาคผนวก คำสั่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ ๒๑๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖

ประเด็นที่ ๑

กรณีการควบ การแยกสหกรณ์

ปัญหา

กรณีสหกรณ์ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่ การนับวาระกรรมการดำเนินการที่มาจากการเลือกตั้งของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น จะต้องนับรวมวาระการเป็นกรรมการของสหกรณ์เดิมด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่ ตามความในมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว จะถอนชื่อสหกรณ์ที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน ทำให้สหกรณ์เดิมสิ้นสภาพนิติบุคคลและวาระการดำรงตำแหน่งย่อมสิ้นสุดไปด้วย กรรมการดำเนินการของสหกรณ์ใหม่จึงนับเป็นวาระแรก

ปัญหา

สหกรณ์ที่เกิดขึ้นจากการแยกสหกรณ์ การนับวาระกรรมการดำเนินการที่มาจากการเลือกตั้งของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น จะต้องนับรวมวาระการเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์เดิมด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

๑. การแยกสหกรณ์ ให้ถือว่าสหกรณ์ที่เกิดขึ้นจากการแยกสหกรณ์เป็นสหกรณ์ใหม่ตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการก็ให้เป็นการนับวาระใหม่

๒. สำหรับสหกรณ์เดิมก็ให้นับวาระไปอย่างเดิม

ประเด็นที่ ๒

ประธานกรรมการ

ปัญหา

ประธานกรรมการจะต้องจับสลากออก เมื่อดำรงตำแหน่งครบหนึ่งปีตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการถือเป็นกรรมการดำเนินการคนหนึ่ง จึงต้องจับสลากออกตามความในมาตรา ๕๐ วรรคสอง ด้วย

ปัญหา

เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ สหกรณ์จำเป็นต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งประธานกรรมการหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง

๑. กรณีข้อบังคับได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว ก็ให้ถือปฏิบัติตามข้อบังคับ
๒. กรณีข้อบังคับไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ รองประธานกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสหกรณ์ว่าจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งซ่อมหรือไม่ หรืออาจรอจนกว่าจะถึงวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว จึงจะเลือกตั้งซ่อมหรือเลือกตั้งใหม่ แล้วแต่กรณีว่าตำแหน่งนั้นครบวาระพอดีหรือยังเหลือเวลาในวาระอยู่

ปัญหา

สหกรณ์ขอเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ยังไม่ได้รับจดทะเบียน ซึ่งตามข้อบังคับเดิมกำหนดให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งระหว่างกันเองดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ เมื่อสหกรณ์ได้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการและถือปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ คือ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตำแหน่งประธานกรรมการตามที่กำหนดในข้อบังคับใหม่ จะกระทำได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ข้อความตามข้อบังคับเดิมของสหกรณ์ขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคแรก จึงถือบังคับใช้ไม่ได้ เมื่อสหกรณ์ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ จึงถือว่าถูกต้องแล้ว แม้ว่าข้อบังคับฉบับใหม่จะยังไม่ได้รับการจดทะเบียนก็ตาม

ประเด็นที่ ๓
ตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ

ปัญหา

นาย ก. พ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระ และพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวันจับสลากออกกึ่งหนึ่งตามความในมาตรา ๕๐ วรรคสอง เมื่อนาย ข. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. ก่อนถึงวันจับสลากออก นาย ข. จะต้องจับสลากออกด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

นาย ข. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. จึงต้องถือปฏิบัติตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคท้าย โดยผู้ที่ได้รับเลือกตั้งตำแหน่งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่าง จะอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน ดังนั้น นาย ข. จะต้องจับสลากออกตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ด้วย

ปัญหา

กรณีสหกรณ์มีกรรมการดำเนินการ ๑๕ คน เมื่อครบหนึ่งปีได้จับสลากออก ๔ คน ซึ่งถือว่าครบวาระแรกและกรรมการดำเนินการทั้ง ๔ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการอีกวาระ ปีต่อมากรรมการดำเนินการอีก ๗ คน ครบวาระสองปี และกรรมการดำเนินการอีก ๔ คน ขอลาออกด้วย ทำให้กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด จึงขอหารือจากผลการเลือกตั้งครั้งใหม่ ดังนี้

๑. กรรมการดำเนินการชุด ๔ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่จำนวน ๗ คน
๒. กรรมการดำเนินการชุด ๗ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่จำนวน ๕ คน
๓. กรรมการดำเนินการคนใหม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ๓ คน

แนวทางปฏิบัติ

๑. กรรมการดำเนินการชุด ๔ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ๗ คน กรรมการดำเนินการทั้ง ๗ คน ถือว่ามีคุณสมบัติ ที่ขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคสาม เนื่องจากเข้ามาเป็นกรรมการในวาระที่ ๓ และสหกรณ์จะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการเข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. กรรมการดำเนินการชุด ๗ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ๕ คน ถือว่าเป็นวาระที่สอง ยังสามารถบริหารงานต่อไปได้

๓. กรรมการดำเนินการใหม่จำนวน ๓ คน ให้ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งวาระแรก

สำหรับปีต่อไปให้กรรมการดำเนินการจับสลากออกกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดและหากเป็นกรรมการดำเนินการตามข้อ ๒ ถูกจับสลากออก ให้ถือว่าดำรงตำแหน่งครบวาระที่สองแล้ว ตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม จึงไม่มีสิทธิที่จะสมัครเป็นกรรมการในวาระต่อไปได้อีก

ปัญหา

กรณีข้อบังคับกำหนดให้สหกรณ์มีกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๕ คน ตามมาตรา ๕๐ เมื่อครบหนึ่งปี กรรมการดำเนินการจะต้องจับสลากออกกึ่งหนึ่ง แต่ได้มีปัญหาทางปฏิบัติดังนี้

๑. กรรมการดำเนินการได้ขอลาออกต่อที่ประชุมใหญ่จำนวน ๑๑ คน สหกรณ์จะต้องจับสลากอีกหรือไม่

๒. เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่เพื่อเลือกกรรมการดำเนินการแทนคนเดิมที่ขอลาออกจำนวน ๑๑ คน แต่ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งได้เพียง ๗ คน รวมกับกรรมการดำเนินการที่เหลืออีก ๔ คน รวมมีกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๑ คน จะกระทำได้อีกหรือไม่ และสหกรณ์จะมีวิธีปฏิบัติต่อไปอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

๑. เมื่อกรรมการดำเนินการได้ลาออกไปจำนวน ๑๑ คน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่าหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการทั้งหมดแล้ว สหกรณ์จึงไม่ต้องนำวิธีจับสลากมาใช้

๒. ข้อบังคับของสหกรณ์ได้กำหนดให้มีการกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๕ คน ดังนั้นเมื่อเลือกตั้งได้เพียง ๗ คน รวมกับคนเดิม ๔ คน เป็น ๑๑ คน ไม่สามารถกระทำได้อีกเนื่องจากขัดต่อข้อบังคับของสหกรณ์ จึงต้องให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเพิ่มให้ได้จำนวนทั้งหมด ๑๕ คน หากไม่สามารถกระทำได้ในการประชุมใหญ่ครั้งนั้นก็ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการให้ได้จำนวน ๑๕ คน โดยในระหว่างนี้กรรมการดำเนินการจำนวน ๑๑ คน ก็ไม่สามารถทำนิติกรรมใดๆ ได้จนกว่าจะมีการกรรมการดำเนินการครบตามข้อบังคับ อีกทั้งในปีต่อไปเมื่อกรรมการดำเนินการจำนวน ๔ คน ครบวาระต้องออก ก็แนะนำสหกรณ์ให้มีการจับสลากให้กรรมการดำเนินการออกจากตำแหน่งอีก ๓ คน เพื่อจะได้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสลับกันไป ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๕๐

ปัญหา

กรรมการดำเนินการดำรงตำแหน่งวาระแรกตามความแห่งมาตรา ๑๓๖ เมื่อหมดวาระได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการอีกวาระ แต่เมื่อครบหนึ่งปีได้จับสลากออกตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสอง ขอรื้อว่าผู้ที่จับสลากออกจะสามารถได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกให้ครบ ๒ ปี จะได้อีกหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

กรรมการดำเนินการซึ่งได้ดำรงตำแหน่งวาระแรกแล้วตามความแห่งมาตรา ๑๓๖ วรรคสอง เมื่อครบวาระและได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้ง ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระที่สอง หากถูกจับสลากออกเมื่อดำรงตำแหน่งครบหนึ่งปี ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ จึงไม่มีสิทธิ์ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ได้ ตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม

ปัญหา

สหกรณ์เลือกตั้งกรรมการดำเนินการไว้ ๑๕ คน ต่อมาเมื่อกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งไป ๑ คน โดยไม่มีการเลือกตั้งซ่อม เมื่อครบหนึ่งปีจะต้องให้กรรมการจับสลากออกกี่คน

แนวทางปฏิบัติ

ให้กรรมการดำเนินการจับสลากออกจำนวน ๗ คน ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แต่ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเข้ามาจำนวน ๔ คน เพื่อให้ครบตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับคือ ๑๕ คน

ประเด็นที่ ๔
ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ หรือระเบียบว่าด้วยการสรรหา
คณะกรรมการดำเนินการ

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์หนึ่ง จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ โดยกำหนดเขตเลือกตั้ง ๓ เขต ให้แต่ละเขตเลือกตั้งขึ้นก่อนแล้วนำผลการเลือกตั้งดังกล่าวมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรอง ระเบียบดังกล่าวขัดต่อกฎหมายหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบ ไม่ได้กระทำในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ดังนั้น ระเบียบดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๕๐

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์สอง จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ได้กำหนดว่าหากตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงวาระให้คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศชื่อผู้สมัครที่ได้รับคะแนนลำดับถัดไปของเขตเลือกตั้งนั้นๆ เป็นกรรมการดำเนินการแทนจะกระทำได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ระเบียบดังกล่าวมิได้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ดังนั้น ระเบียบดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์สาม จำกัด ให้แต่ละหน่วยงานย่อยเลือกตั้งกรรมการดำเนินการในแต่ละหน่วยงานก่อนแล้วนำมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรองอีกครั้งหนึ่งจะกระทำได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

หน่วยงานย่อยจะเลือกตั้งกรรมการดำเนินการในแต่ละหน่วยงานแล้วนำมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรองอีกครั้งหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่เป็นการเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่ตามมาตรา ๕๐ แต่ควรกำหนดในข้อบังคับว่าให้หน่วยงานย่อยมีสิทธิเสนอผู้เข้ารับเลือกตั้งได้จำนวนกี่คน เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง หรือกำหนดสัดส่วนจำนวนกรรมการดำเนินการต่อจำนวนสมาชิกที่สังกัดหน่วยงานย่อย เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตามสัดส่วนดังกล่าว

ข้อแนะนำ

การกำหนดระเบียบการสรรหากรรมการดำเนินการ

สหกรณ์ไม่สามารถกำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการได้ เนื่องจากขัดต่อมาตรา ๔๓ (๙) แต่ในทางปฏิบัติสหกรณ์ได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการก่อนถึงวันประชุมใหญ่ ข้อยุติในกรณีดังกล่าวสามารถแนะนำสหกรณ์ถือปฏิบัติได้ดังนี้

๑. การออกระเบียบของสหกรณ์ควรจะกำหนดระเบียบอย่างไร

- ระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ เป็นต้น

๒. ขอบเขตของการกำหนดระเบียบเป็นอย่างไร

- กำหนดการสรรหาบุคคลในแต่ละเขตหรือพื้นที่ หรือกำหนดโควตาของหน่วยงานหรือพื้นที่ว่าจะมีจำนวนกรรมการได้กี่คนสามารถกระทำได้

- การเลือกตั้งหรือสรรหาบุคคลโดยการเลือกตั้งมาจากหน่วยงานหรือพื้นที่ก่อนจะเสนอชื่อบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งหรือสรรหาเบื้องต้นให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง ควรกระทำโดยให้จำนวนที่ได้มาจากการสรรหาข้างต้นมีจำนวนมากพอที่จะสามารถให้ที่ประชุมใหญ่มีตัวเลือกในการพิจารณา แต่หากเป็นการสรรหามาจำนวนพอดีก็สามารถกระทำได้ แต่ต้องให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง

ประเด็นที่ ๕

จำนวนกรรมการดำเนินการ

ปัญหา

สหกรณ์กำหนดข้อความในข้อบังคับว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นไม่ต่ำกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน...” ขัดต่อมาตรา ๕๐ หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

มาตรา ๕๐ กำหนดว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน” แต่แนวปฏิบัติเป็นสาระสำคัญที่สหกรณ์จะต้องกำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการไว้ให้ชัดเจนและแน่นอนในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ วรรคสองได้ โดยสามารถสลับกันดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด มิเช่นนั้นที่ประชุมใหญ่ก็อาจกำหนดจำนวนและเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการอื่นได้ทุกปี ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสองได้

ปัญหา

สหกรณ์กำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการไว้ไม่เกิน ๑๕ คน แต่ได้เลือกตั้งไว้เพียง ๙ คน เมื่อครบหนึ่งปี ได้จับสลากออกจำนวน ๕ คน เหลืออยู่ ๔ คน แต่เมื่อเลือกตั้งใหม่ได้เลือกตั้งกรรมการเข้ามา ๑๑ คน เพื่อให้ครบจำนวน ๑๕ คน ตามที่มาตรา ๕๐ กำหนดไว้ จะกระทำได้อย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

สหกรณ์ได้เคยกำหนดจำนวนกรรมการไว้ ๙ คน เมื่อจับสลากออกไป ๕ คน ก็จะต้องเลือกตั้งเข้ามาอีกเพียง ๔ คน ไม่สามารถเลือกตั้งเข้ามาเพิ่มอีก ๑๑ คน เพราะจะขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคสอง และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสหกรณ์จะต้องเข้าออกกี่หนึ่งสลับกันไป ดังนั้น สหกรณ์จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยกำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการที่แน่นอนต่อไป มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาในการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแต่ละปีและจำนวนกรรมการดำเนินการเข้าออกในแต่ละปีไม่เป็นไปตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง

ปัญหา

กรณีเลือกตั้งกรรมการดำเนินการไว้เดิม ๑๑ คน ต่อมาขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเป็นจำนวน ๑๕ คน เมื่อครบหนึ่งปีที่จะต้องจับสลากออกนั้น สหกรณ์จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อครบหนึ่งปีให้กรรมการดำเนินการจับสลากออกจำนวน ๖ คน แต่เลือกตั้งเพิ่มเข้ามา ๑๐ คน เพื่อให้มีจำนวนครบ ๑๕ คน โดยให้ที่ประชุมใหญ่ตั้งเงื่อนไขว่าเมื่อเลือกตั้งครบหนึ่งปีให้กรรมการดำเนินการจำนวน ๑๐ คน ที่เลือกตั้งเข้ามาใหม่ จับสลากออกจำนวน ๒ คน รวมกับที่ต้องออกตามวาระอีก ๕ คน รวมเป็น ๗ คน เพื่อจะได้สลับกันดำรงตำแหน่งปีละ ๗ คน หรือ ๘ คน ตามเจตนารมณ์แห่งมาตรา ๕๐

ประเด็นที่ ๖

ชุมนุมสหกรณ์

ปัญหา

มาตรา ๑๐๗ กำหนดให้ชุมนุมสหกรณ์ฯ บัญญัติเรื่องจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการไว้ในข้อบังคับ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์ฯ จะต้องนำทบทวนบัญญัติตามมาตรา ๕๐ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อมาตรา ๑๐๗ บัญญัติให้ชุมนุมสหกรณ์กำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการไว้ในข้อบังคับเป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องนำทบทวนบัญญัติในมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับอีก ดังนั้น ข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์จึงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งแตกต่างไปจากมาตรา ๕๐ ได้

ปัญหา

เรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง บทบัญญัติเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์ฯ จะต้องนำทบทวนบัญญัติตามมาตรา ๕๐ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

บทบัญญัติเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคท้าย

ปัญหา

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการให้นับจากตัวบุคคล หรือจากสหกรณ์ที่กรรมการดำเนินการสังกัดอยู่

แนวทางปฏิบัติ

การนับวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ให้นับจากตัวบุคคลที่เป็นผู้แทนของสหกรณ์สมาชิก มิให้นับจากสหกรณ์ที่มีผู้แทนสหกรณ์เป็นกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์

ปัญหา

กรณีผู้ได้รับเลือกเป็นผู้แทนสหกรณ์สมาชิกซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และเป็นกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วย เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สมาชิก จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วยหรือไม่ กรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนในข้อบังคับ

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อข้อบังคับไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าผู้แทนสหกรณ์จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการจากสหกรณ์สมาชิก แต่สหกรณ์สมาชิกยังไม่ได้มีมติเลือกผู้แทนสหกรณ์คนใหม่ ก็ให้ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกเดิมยังคงเป็นกรรมการดำเนินการต่อไป จนกว่าจะครบตามวาระ หรือสหกรณ์สมาชิกจะได้มีมติเลือกผู้แทนสหกรณ์คนใหม่ ผู้แทนสหกรณ์คนเดิมจึงจะพ้นจากการเป็นผู้แทนสหกรณ์และจะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วย

ปัญหา

การกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ เพื่อให้ชุมนุมสหกรณ์ต้องเกิดปัญหาการบริหารงานไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์จะต้องพ้นจากตำแหน่ง เมื่อพ้นจากการเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สมาชิก ชุมชนสหกรณ์จะมีแนวทางแก้ไขได้อย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

แนะนำให้ชุมนุมสหกรณ์แก้ไขข้อบังคับ โดยกำหนดให้กรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์อยู่ในตำแหน่งได้จนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในข้อบังคับ แม้ว่าจะพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการจากสหกรณ์สมาชิกก็ตาม เพื่อให้การบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา

ชุมนุมสหกรณ์แห่งหนึ่งได้เลือกตั้งนาย ก. เข้าเป็นประธานกรรมการ เมื่อปี ๒๕๔๔ เป็นวาระที่ ๒ ปีที่ ๑ เมื่อเป็นได้หนึ่งปีนาย ก. ต้องพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการก่อนถึงคราวออกตามวาระ เนื่องจากพ้นจากการเป็นผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ที่ประชุมใหญ่ปี ๒๕๔๕ จึงได้เลือกนาย ข. เข้ามาเป็นประธานกรรมการแทนอยากทราบว่านาย ข. จะอยู่ในตำแหน่งได้กี่ปี จึงจะครบวาระ

แนวทางปฏิบัติ

นาย ข. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. จึงเข้าช่วยตามมาตรา ๕๐ วรรคท้าย ดังนั้น จึงอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน คือ หนึ่งปี

ปัญหา

นาย X ได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ ในปี ๒๕๔๓ เป็นวาระที่ ๑ ปีที่ ๑ ต่อมาปี ๒๕๔๔ นาย X ได้ลาออกจากตำแหน่ง โดยที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งนาย B เข้ามาแทน ปี ๒๕๔๕ นาย X ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการ นาย X จะต้องนับการดำรงตำแหน่งเป็นวาระใด

แนวทางปฏิบัติ

แม้ว่านาย X จะได้ลาออกก่อนจะดำรงตำแหน่งครบวาระก็ตาม การนับวาระการดำรงตำแหน่งของนาย X เมื่อได้รับเลือกตั้งใหม่ก็ให้นับระยะเวลาของวาระต่อเนื่องจากวาระเดิม ดังนั้นจึงถือเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระที่สอง

ประเด็นที่ ๗ ประเด็นปัญหาอื่นๆ

ปัญหา

ผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๒ แต่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการตามมติของที่ประชุมใหญ่แล้ว เมื่อตรวจพบแล้วจะให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีใด อย่างไร และเมื่อใด

แนวทางปฏิบัติ

บุคคลนั้นถือว่าไม่มีคุณสมบัติจึงไม่ได้เป็นกรรมการดำเนินการมาตั้งแต่ต้น ดังนั้นจึงไม่ต้องทำหนังสือลาออก แต่ให้ยกเลิกมติที่ประชุมใหญ่ครั้งนั้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ เนื่องจากลงมติขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๒

ปัญหา

เมื่อกรรมการดำรงตำแหน่งครบสองวาระแล้ว จะต้องเว้นการเป็นกรรมการดำเนินการเป็นเวลาเท่าไร

แนวทางปฏิบัติ

๑. กรณีปกติให้เว้น ๑ รอบการเลือกตั้งปกติ คือ เมื่อมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
๒. หากคณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งมีการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะก่อนครบวาระ กรรมการดำเนินการคนนั้นก็สามารถสมัครเข้ารับการเลือกตั้งได้ เนื่องจากวาระที่ต้องเว้นได้สิ้นสุดลงแล้ว
๓. สหกรณ์ควรกำหนดในข้อบังคับให้ชัดเจนว่าเมื่อกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ดำรงตำแหน่งครบสองวาระแล้วจะต้องเว้นเท่าไร เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติของสหกรณ์

ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่
จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

นายทะเบียนสหกรณ์

- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การตรวจสอบกิจการสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์

- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๔๕๙๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง ให้ผู้ตรวจสอบกิจการส่งรายงานการตรวจสอบต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์



ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง กำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ

เพื่อให้การตรวจสอบกิจการเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียน
สหกรณ์ ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ในกรณี
ที่เป็นบุคคลธรรมดาให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน และกรณีเป็นนิติบุคคลให้มีจำนวนหนึ่งนิติบุคคล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิจักร อากัปกิริยา)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่องการตรวจสอบกิจการสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีแนวทางที่ชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงรักษาผลประโยชน์ของมวลสมาชิกและเพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบกิจการ

อาศัยอำนาจตามข้อความข้อ ๒(๑)(๑.๔) ของคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่องมอบอำนาจหน้าที่ ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์จึงออกคำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการสหกรณ์ดังนี้

๑. การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ

มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก หรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์นั้นในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ และโดยที่สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งสมาชิกได้เลือกกรรมการเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารงานสหกรณ์ การที่จะตรวจสอบว่ากรรมการที่ได้รับการเลือกเข้ามานั้นได้ทำหน้าที่ของตนตามที่ควรเพียงใดก็ควรทำโดยสมาชิกเช่นเดียวกัน ดังนั้น การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการควรพิจารณาเลือกจากสมาชิกของสหกรณ์เป็นลำดับแรก กรณีเลือกบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบกิจการอาจเลือกบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่สหกรณ์เลือกนิติบุคคลเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หนังสือเสนอรับการตรวจสอบกิจการของนิติบุคคลควรระบุชื่อผู้ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ไว้ให้ชัดเจนด้วย

อนึ่ง สหกรณ์อาจเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเป็นการสำรองไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่สหกรณ์เลือกตั้งสำรองไว้ สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีในกรณีที่ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่พ้นจากตำแหน่ง ยกเว้นกรณีถึงคราวออกตามวาระ

สำหรับการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์คือสหกรณ์ต่างๆ การที่สหกรณ์สมาชิกจะรับงานตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ในข้อบังคับของสหกรณ์สมาชิคนั้น ต้องมีการกำหนดเรื่องการรับงานตรวจสอบกิจการไว้ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์และจะต้องมอบหมายให้ผู้แทนของสหกรณ์ซึ่งเข้าร่วมประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์ เป็นผู้รับงานตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ด้วย

๒. ผู้ตรวจสอบกิจการ

๒.๑. คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจกิจการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ ทั้งนี้ผู้ตรวจสอบกิจการควรมีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกของสหกรณ์ หรือบุคคลภายนอกที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการ

(๒) ไม่เป็นผู้สอบบัญชี หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หรือบุคคลที่อยู่ในสังกัดนิติบุคคลที่รับงานสอบบัญชีของสหกรณ์นั้น

(๓) ไม่เป็นกรรมการของสหกรณ์นั้น

(๔) ไม่เป็นผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น

๒.๒ จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ทั้ง ควรพิจารณาให้มีจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการที่เหมาะสมกับสภาพของสหกรณ์โดยคำนึงถึงขนาดและปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เป็นสำคัญ นอกจากนี้หากที่ประชุมใหญ่เลือกผู้ตรวจสอบกิจการเกินกว่า ๑ คน ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเหล่านั้นเลือกประธานผู้ตรวจสอบกิจการขึ้น แล้วแจ้งที่ประชุมใหญ่ในคราวเดียวกันกับที่มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการได้ทราบ โดยประธานผู้ตรวจสอบกิจการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีการตรวจสอบกิจการและสรุปผลการตรวจสอบกิจการเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่ด้วย

๒.๓. ผู้ตรวจสอบกิจการควรประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการด้านต่างๆ เช่น การเงิน การบัญชี กฎหมาย การบริหารจัดการ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

๒.๔ ผู้ตรวจสอบกิจการควรเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาด้านการตรวจสอบกิจการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการเงินการบัญชีและการตรวจสอบกิจการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการทั้งปวงของสหกรณ์ รวมทั้งตรวจสอบกิจการด้านต่างๆ ของสหกรณ์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

๔. การปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการควรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดในข้อบังคับของสหกรณ์ รวมทั้งในเรื่องต่อไป

๔.๑. สอบทานและประเมินประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ว่าเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการดำเนินงานและการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประเมินความเสี่ยง แล้วพิจารณากำหนดขอบเขตและวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบให้เหมาะสมรัดกุม

๔.๒. ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เช่น การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล การแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร การรับฝากเงิน เป็นต้น

๔.๓. ตรวจสอบการควบคุม ดูแลสินทรัพย์และการใช้ทรัพยากรทุกประเภทของสหกรณ์ว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๔.๔. ติดตามผลการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อประกอบการพิจารณาเสนอปรับปรุงแผนงาน นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนประสิทธิภาพในการบริหารงาน

๔.๕ จัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการให้ครอบคลุมเรื่องที่ตรวจสอบ ตาม ๔.๑ – ๔.๔

๔.๖. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือนและเข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบกิจการที่นำเสนอต่อที่ประชุมนั้นๆ

๕. การรายงานการตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการควรรายงานผลการตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษร ดังต่อไปนี้

๕.๑. รายงานการตรวจสอบกิจการประจำเดือน หรือรายงานการตรวจสอบกิจการของเดือนที่เข้าทำการตรวจสอบ เป็นการสรุปผลการตรวจสอบกิจการประจำเดือน รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมประจำเดือนคราวถัดไป

๕.๒ รายงานการตรวจสอบกิจการประจำปี เป็นการสรุปผลการตรวจสอบโดยภาพรวมเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

๕.๓ รายงานการตรวจสอบกิจการกรณีเร่งด่วน ในกรณีที่ตรวจพบว่ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญ และ/หรือสหกรณ์มีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศหรือคำแนะนำของทางราชการ รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุม หรือคำสั่งของสหกรณ์อย่างมีสาระสำคัญ ให้เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ควรจัดส่งสำเนารายงานดังกล่าวต่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ หรือพื้นที่ ๒ โดยมีชกช

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบกิจการควรติดตามผลการดำเนินการแก้ไขของสหกรณ์ และจัดส่งสำเนารายงานการแก้ไขของสหกรณ์ต่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ พื้นที่ ๒ ด้วย

๖. จริยธรรมในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการควรมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๖.๑ ความรับผิดชอบ

- มีความตระหนักและความรับผิดชอบในหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการ
- ต้องเข้าถึงข้อมูลทางการเงินการบัญชีและธุรกิจของสหกรณ์อย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการให้มีประสิทธิภาพ

- ให้ความสำคัญกับการเตือนภัยล่วงหน้าและรายการที่ผิดปกติ
- ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับการบริหารจัดการสหกรณ์

๖.๒ ความซื่อตรง

- มีความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม ปราศจากอคติส่วนตัว
- ไม่ใช้โอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและผู้อื่น

๖.๓ ความเป็นกลาง

- พึงละเว้นการเข้ามีส่วนร่วมหรือกระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์
- ใช้ดุลพินิจอย่างเป็นอิสระในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจ

๖.๔ ความรู้ ความสามารถ

- รับงานที่ตนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
- พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

๖.๕ การรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลที่สามารถก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สหกรณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการ เว้นแต่ เพื่อประโยชน์ต่อสหกรณ์ หรือเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๖ ไม่พึงเรียกร้อง หรือรับสิ่งของ หรือทรัพย์สินมีค่าใดๆ เกินควรจากสหกรณ์นอกเหนือจากค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นตามที่สหกรณ์กำหนด

๗. ความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการ

สหกรณ์ควรกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการไว้ให้ชัดเจนในข้อบังคับของสหกรณ์ ในกรณีผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ หรือประพฤติดิจริยธรรมในการปฏิบัติงานจนเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย

๘. การขึ้นทะเบียนผู้ตรวจสอบกิจการ

เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตรวจสอบกิจการอันจะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ในการพิจารณาเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบกิจการที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนาด้านการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่น สามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบกิจการตามแนวปฏิบัติในการขึ้นทะเบียน รวมทั้งสามารถขอบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมหากผ่านการอบรมเพิ่มเติมในภายหลังแล้ว

ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียนผู้ตรวจสอบกิจการดังกล่าว ถือเป็นฐานข้อมูลด้านผู้ตรวจสอบกิจการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อย่างไรก็ตามให้เป็นไปโดยความสมัครใจของผู้ตรวจสอบกิจการ

๙. หน้าที่ของสหกรณ์ผู้รับการตรวจสอบกิจการ

๙.๑ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจสอบกิจการในการเข้าไปในสำนักงานของสหกรณ์เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบกิจการ

๙.๒ จัดทำบัญชี เอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี ตลอดจนเอกสารหลักฐานอื่นๆ ให้เรียบร้อย ครบถ้วนและพร้อมที่จะให้ผู้ตรวจสอบกิจการตรวจสอบได้

๙.๓ ชี้แจงและตอบข้อซักถามต่างๆ พร้อมทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ผู้ตรวจสอบกิจการ

๙.๔ พิจารณาปฏิบัติตามข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบกิจการ

๑๐. การถือปฏิบัติ

ให้ยกเลิกคำแนะนำใดๆ ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในคำแนะนำนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับคำแนะนำนี้ ให้ใช้คำแนะนำนี้แทน

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศใช้คำแนะนำนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิจักร อากัปกิริยา)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์



๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ให้ผู้ตรวจสอบกิจการส่งรายงานตรวจสอบต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่วนที่สี่ ที่ กษ ๑๑๑๕/๙๕๙๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กำหนดให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์เมื่อได้สั่งการให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องแล้ว ให้รายงานผลการสั่งการนั้นให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันออกคำสั่ง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๓ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการที่กำหนดในข้อบังคับสหกรณ์หรือกฎหมาย ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบรรดาสมาชิก ตามอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ และป้องกันหรือแก้ไขไม่ใหสหกรณ์ดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ หรือระเบียบคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบกิจการสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สมควรแนะนำให้ผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติดังนี้

๑. ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ด้วยความเป็นอิสระไม่อยู่ในการครอบงำของผู้ใด และผู้ตรวจสอบกิจการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายของสหกรณ์ ถ้าผู้ตรวจสอบกิจการปล่อยปละละเลยในเรื่องนั้น

๒. การรายงานผลการตรวจสอบเมื่อพบว่าผู้ใดกระทำการหรือดเว้นกระทำการอันอาจเป็นเหตุให้สหกรณ์เสียหาย หรือเกิดความเสื่อมเสียประโยชน์ของสหกรณ์หรือมีการดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์อำนาจกระทำการที่กำหนดในข้อบังคับ หรือฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ หรือระเบียบคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์หรือมีข้อบกพร่อง ผู้ตรวจสอบกิจการต้องรายงานให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทราบและพิจารณาแก้ไขโดยไม่ชักช้า

๓. การรายงานตาม ข้อ ๒ ขอความร่วมมือกับผู้ตรวจสอบกิจการ ส่งรายงานนั้นส่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ หรือพื้นที่ ๒ แล้วแต่กรณีโดยเร็วด้วย หากไม่ได้รับความร่วมมือ สหกรณ์จังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานครในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ จะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ตรวจสอบกิจการส่งสำเนารายงานดังกล่าวหรือเรียนให้มาชี้แจงก็ได้

/ ๔. ถ้าในรายงาน

๔. ถ้าในรายงานของผู้ตรวจสอบกิจการมีข้อเสนอให้สหกรณ์แก้ไขความบกพร่อง ต้องติดตามตรวจสอบการแก้ไขของสหกรณ์อย่างใกล้ชิดด้วย แต่ถ้าเห็นว่าในรายงานนั้นมีความบกพร่องทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย หรืออาจเกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสื่อมประโยชน์ต่อสหกรณ์หรือสมาชิก รองนายทะเบียนสหกรณ์ต้องพิจารณาดำเนินการสั่งการแก้ไขตามอำนาจหน้าที่โดยรวดเร็ว เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายมิให้เกิดแก่สหกรณ์หรือสมาชิก

๕. เมื่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้สั่งการให้สหกรณ์แก้ไขอย่างไรแล้ว ให้รายงานกรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบภายในกำหนดเวลาตามหนังสือที่อ้างถึง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความยินดี



(นางบริสุทธิ์ เปรมประพันธ์)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๐๔๒

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๒ ๖๕๙๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd__rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

การประชุมใหญ่ของสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมสามัญปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้าแต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มิใช่ผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๕๖ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้

ในกรณีที่สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

นายทะเบียนสหกรณ์

- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๑๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เรื่องการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์
- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๒๖ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๗ เรื่อง การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๕๕ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ ๐๒๑๖/๒๙๖๑๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เรื่องตอบข้อหารือเรื่องการเพิ่มวาระการประชุมใหญ่ของสหกรณ์โดยสมาชิกในวันประชุมใหญ่
- หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ ๐๒๑๖/๐๙๖๓๙ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุม
- หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ ๐๒๑๖/๒๔๒๒๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประชุมใหญ่ของสหกรณ์)



ที่ กษ ๑๑๐๘/๑๘

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง การประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ ๑๑๐๑/ว.๑๐๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์ ตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ตลอดจนกรณีที่สหกรณ์ไม่สามารถประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ จึงยกเลิกหนังสือที่อ้างถึง และให้สหกรณ์ถือปฏิบัติในการประชุมใหญ่ดังนี้

๑. คณะกรรมการดำเนินการต้องเรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณางบดุลและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ รวมทั้งเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๕๐ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. กรณีสหกรณ์ยังจัดทำงบดุลไม่แล้วเสร็จ หรือผู้สอบบัญชีไม่สามารถรับรองงบดุลได้ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๕๔ โดยจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำวาระเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการ การจัดทำงบดุลและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ชกถามพร้อมทั้งจัดทำแผนงาน ประมาณการรายจ่าย และงบประมาณเสนอที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีพิจารณาอนุมัติหรือรับทราบแล้วแต่กรณี

เมื่อสหกรณ์จัดทำงบดุลแล้วเสร็จและผู้สอบบัญชีได้รับรองงบดุลแล้ว สหกรณ์ต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติงบดุล และส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลซึ่งที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ด้วยหากสหกรณ์ไม่ส่งสำเนางบดุลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน นายทะเบียนสหกรณ์อาจใช้อำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ตามมาตรา ๗๑(๒) ได้

๓. หากปรากฏว่าสหกรณ์ไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์สามารถมีหนังสือแจ้งให้สหกรณ์เรียกประชุมใหญ่

เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ พิจารณางบดุลและรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ พร้อมทั้งจัดทำแผนงานประมาณการรายจ่ายและงบประมาณโดยสหกรณ์ต้องเรียกประชุมใหญ่โดยมีชั้กช้านับแต่วัน
ที่สหกรณ์ทราบคำสั่งตามมาตรา ๕๕ วรรคแรก และสหกรณ์ยังไม่เรียกประชุมใหญ่จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์
ของสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งให้สหกรณ์ปฏิบัติตาม
มาตรา ๒๒(๑) และตามมาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการตามมาตรา ๒๒
(๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ปราโมช ถาวร

(นายปราโมช ถาวร)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๐๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_cepo@cpd.go.th

www.cpd.go.th



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๐๔๒

ที่ กษ ๑๐๘/๒๖

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๗

เรื่อง การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๕๕ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยนายทะเบียนสหกรณ์ ได้มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ที่แต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ ๑ พื้นที่ ๒ หรือ สหกรณ์จังหวัด เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามมาตรา ๕๕ วรรคท้าย ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๘๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ข้อ ๔.๔(๖) ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนพิเศษ ๑๓๔ ง ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

ดังนั้นเพื่อให้การใช้อำนาจดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดแนวทาง และขั้นตอนการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ กรณีที่สมาชิกร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสั่งให้เรียกประชุมใหญ่ วิสามัญแต่คณะกรรมการดำเนินการสั่งไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ดังนี้

๑. สมาชิกผู้ร้องขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญต้องแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อขอให้นายทะเบียน สหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามมาตรา ๕๕ วรรคท้าย โดยมีเอกสารประกอบการแจ้ง คือ สำเนาหนังสือร้องขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญต่อคณะกรรมการดำเนินการพร้อม สำเนาลายมือชื่อสมาชิกผู้ร้องขอขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ

๒. ระยะเวลาในการแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ทราบ กรณีคณะกรรมการดำเนินการประชุมและมีมติ ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ก็ไม่จำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดสามสิบวัน ตามมาตรา ๕๕ วรรคท้าย โดยให้ถึงวันที่ ประชุมพิจารณาและมีมติดังกล่าวเป็นวันครบกำหนด แต่หากคณะกรรมการดำเนินการปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลย มามิได้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ร้องขอดังกล่าวก็ต้องรอให้ครบกำหนดสามสิบ วันก่อน

๓. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับเรื่องจากสมาชิกผู้ร้องขอตามข้อ ๑ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามข้อ ๒ โดยไม่มีเหตุผล อันสมควรนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้ หากเห็นว่า สมควรให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อการใดการหนึ่งโดยสุจริตย่อมสามารถดำเนินการได้แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์ ได้พิจารณาข้อเรียกร้องให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรนายทะเบียนสหกรณ์จะไม่เรียก ประชุมใหญ่วิสามัญก็สามารถทำได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์



ที่ กษ ๐๒๑๖ / ๒๕๖๑๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ตอบข้อหารือเรื่องการเพิ่มวาระการประชุมใหญ่ของสหกรณ์โดยสมาชิกในวันประชุมใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสงขลา ด่วนที่สุด ที่ สข ๐๐๑๓/๒๕๖๑๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้มีสมาชิกเสนอเพิ่มวาระเรื่องต่างๆ ให้ที่ประชุมได้พิจารณาโดยขอเพิ่มในวันที่ประชุมใหญ่ (ระหว่างการประชุม) จะกระทำหรือไม่ และในวาระเรื่องอื่นๆ สมาชิกสามารถเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาหรือเพื่อทราบในเรื่องลักษณะใดบ้างความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาจากข้อบังคับของสหกรณ์โดยทั่วไปเรื่องการแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ตามที่ข้อบังคับกำหนดให้สหกรณ์มีหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้บรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ศึกษา พิจารณา ตรวจสอบ หรือเพื่อเตรียมตัวซักถาม หรือ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ตามที่สหกรณ์ได้แจ้งมา ซึ่งตามปกติการจัดการประชุมใหญ่สหกรณ์จะกำหนดวาระต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งกำหนดวาระเรื่องอื่นๆ (ถ้ามี) ไว้ด้วย และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พิจารณาเพื่อลงมติทั้งการอนุมัติหรือการรับทราบของแต่ละวาระ ดังนั้นการที่สมาชิกขอเพิ่มวาระในวันประชุมใหญ่โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้าจึงไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งสมาชิกสามารถใช้สิทธิในการเสนอเรื่องต่าง ๆ ในวาระอื่นๆ ได้ แต่การพิจารณาของที่ประชุมใหญ่อาจจะไม่ได้ข้อยุติในทันที ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะต้องรับข้อเสนอนำไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำเสนอในการประชุมใหญ่คราวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดสงขลาได้รับทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อุดร ขจรเวหาศน์

(นายอุดร ขจรเวหาศน์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๓๐๑



วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสุโขทัย ที่ สท ๐๐๑๓/๔๖๔๗ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า จังหวัดสุโขทัย ขอหารือวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุมว่าเมื่อมีการประชุมใหญ่มีการรับรองรายงานการประชุมทันทีหลังจากการประชุมสิ้นสุดลง โดยยังมิได้มีการจดบันทึกลงในสมุดรายงานการประชุม เพียงอ่านสรุปมติให้ที่ประชุมรับรองว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไรนั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การรับรองรายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์สามารถกระทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

๑. รับรองในการประชุมครั้งนั้นหลังจากการประชุมสิ้นสุดลง โดยให้ประธานกรรมการหรือเลขานุการของที่ประชุม อ่านสรุปมติให้ที่ประชุมพิจารณารับรอง ซึ่งวิธีนี้จะใช้สำหรับกรณีเร่งด่วนเท่านั้น

๒. รับรองในการประชุมครั้งต่อไป โดยประธานกรรมการหรือเลขานุการเสนอรายงานการประชุมครั้งที่แล้วมาให้ที่ประชุมพิจารณารับรอง ซึ่งเป็นวิธีที่สหกรณ์โดยทั่วไปได้ถือปฏิบัติอยู่แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ การลงมติในวาระต่างๆ เป็นการลงมติของสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มีจำนวนมากใช้เสียงข้างมาก ดังนั้น แม้ว่าการประชุมครั้งที่แล้วมา จะมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกบางคนมิได้เข้าร่วมประชุมก็ตามแต่การรับรองรายงานการประชุมได้ใช้เสียงข้างมาก หากไม่มีข้อทักท้วงจึงถือเป็นการรับรองรายงานการประชุม

๓. รับรองโดยการแจ้งเวียนใช้ในกรณีที่มิได้มีการประชุมครั้งต่อไป หรือมีแต่ยังกำหนดเวลาครั้งต่อไปยังไม่ได้หรือมีระยะเวลาห่างจากการประชุมครั้งนั้นมาก ให้เลขานุการส่งรายงานการประชุมไปให้สมาชิกพิจารณารับรองภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งตามปกติสหกรณ์จะจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งเท่านั้น การประชุมในครั้งต่อไปจึงมีระยะเวลาที่ห่างกันมาก ดังนั้น เลขานุการอาจจะใช้วิธีนี้โดยการส่งรายงานการประชุมไปให้สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกได้พิจารณารับรองภายในระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนดก็ได้ แต่วิธีดังกล่าวอาจทำให้สหกรณ์ยุ่งยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดทำและจัดส่งรายงานการประชุม

และสำหรับการรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการซึ่งตามปกติจะประชุมทุกๆ เดือน สหกรณ์ควรใช้การรับรองรายงานการประชุมตามวิธีที่ ๒ จะเหมาะสมกว่า เว้นแต่กรณีมีการเปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการดำเนินการใหม่ทั้งคณะ ที่มีใช้คนเดิม ชุดเดิม การรับรองรายงานการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว จึงควร
รับรองตามวิธีที่ ๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดสุโขทัยได้รับทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๓๐๑

๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด

อ้างถึง หนังสือสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ สอ.สศ/ ๑๖๕๙ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด ขอหารือเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามนัยมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีประเด็นที่ข้อหารือหลายประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ โดยนัยแห่งกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สหกรณ์ไม่อาจกำหนดโดยระเบียบของสหกรณ์ เนื่องจากมาตรา ๔๓(๙) และมาตรา ๔๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องนำเรื่องดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อบังคับ แม้ว่า ระเบียบนั้นจะกำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ ก็ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ประสงค์ให้เรื่องดังกล่าวต้องจดทะเบียนกับนายทะเบียนสหกรณ์

๒. สหกรณ์อาจกำหนดการประชุมใหญ่ ๒ วัน ต่อเนื่องกันได้โดยกำหนดวาระการประชุม สถานที่ประชุมไว้แห่งเดียวกันให้ชัดเจนและการประชุมต้องมีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุมตลอดเวลาการประชุม จึงจะเป็นการประชุมใหญ่ที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับ

๓. ที่ประชุมใหญ่หมายถึง “ที่ประชุมร่วมกันของบรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี ซึ่งได้มาประชุมกันเพื่อพิจารณาหรือรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินการของสหกรณ์ ตามที่ข้อบังคับสหกรณ์ หรือกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดไว้ “ ซึ่งองค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่จะต้องประกอบไปด้วย สถานที่และเวลา ที่ประชุม องค์ประชุม วาระการประชุม และมติที่ประชุม สถานที่ประชุมจะต้องเป็นสถานที่เดียวกันหรือบริเวณเดียวกัน พอที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะสามารถแสดงความเห็นโต้ตอบกันได้ในขณะที่ดำเนินการประชุมนั้น ดังนั้น การที่สหกรณ์กำหนดให้หน่วยเลือกตั้งเป็น “ที่ประชุมใหญ่” จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว หน่วยเลือกตั้งเป็นสถานที่ที่สมาชิกส่วนหนึ่งไปทำกิจกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น หากใช้เป็นการประชุมไม่

๔. สหกรณ์สามารถดำเนินการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกได้ แต่ผู้แทนสมาชิกต้องได้มาตามที่กำหนดในข้อบังคับ

คำแนะนำสำหรับสหกรณ์

การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะทำได้ก็แต่เฉพาะในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เท่านั้น กรณีสหกรณ์มีสมาชิกมากแต่เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเลือกตั้งของที่ประชุมใหญ่ สหกรณ์มีวิธีปฏิบัติได้หลายวิธี โดยกำหนดวิธีการเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ในข้อบังคับ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ซึ่งจะมีจำนวนผู้เข้าประชุมใหญ่และใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะผู้แทนสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมเท่านั้น

๒. สหกรณ์เปิดรับสมัครผู้จะเป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นล่วงหน้า กำหนดเบอร์ผู้สมัคร และให้สมาชิกที่มาประชุมใหญ่หย่อนบัตรลงคะแนนเลือกตั้งลงในหีบบัตรที่ตั้งไว้ในที่ประชุมใหญ่ แต่กำหนดเวลาการลงคะแนนให้เสร็จสิ้นก่อนวาระการประชุมครั้งแรกจะเริ่มขึ้น

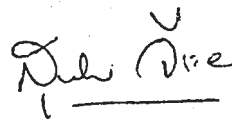
๓. หากสหกรณ์ต้องการให้มีการกระจายในเขตสมาชิกอย่างทั่วถึง อาจกำหนดในข้อบังคับว่า ในเขตสมาชิกใดบ้างที่จะให้มีการและมีได้เขตละกี่คน เมื่อถึงคราวเลือกตั้งก็ให้สมาชิกในเขตสมัครเข้ารับเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ สมาชิกที่มาประชุมก็ดำเนินการเลือกตั้งให้กรรมการตามจำนวนที่กำหนดในแต่ละเขต

๔. สหกรณ์อาจกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พ.ศ.... เพื่อใช้สรรหาบุคคลที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ขั้นตอนการสรรหายังไม่เป็นการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามนัยมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของบทมาตราดังกล่าว การสรรหาจึงไม่ต้องทำในที่ประชุมใหญ่และสามารถดำเนินการก่อนวันประชุมใหญ่ได้ ผลการสรรหาไม่ทำให้ผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการสหกรณ์ ต่อเมื่อให้ที่ประชุมใหญ่ทำการพิจารณาเลือกตั้งผู้ได้รับการสรรหาแล้ว ผู้นั้นจึงเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่จำเป็นต้องขยายความหมายของคำว่าที่ประชุมใหญ่ให้กว้างไปกว่าที่มียุติตามกฎหมายซึ่งสหกรณ์ไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้

ในข้อบังคับของสหกรณ์ควรกำหนดข้อความว่า “การสรรหาผู้ที่จะเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่” เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหา ที่จะกำหนดขึ้นมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสุธีพร จีระพันธุ์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทร ๐ ๒๒๔๑ ๘๓๐๑

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖๐ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเทศ
- (๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี
- (๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสให้แก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
- (๔) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ (การจ่ายเงินปันผลตามหุ้น)

นายทะเบียนสหกรณ์

- หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ ๐๔๐๖/ว.๒๕๗๕๔ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ เรื่อง คำแนะนำวิธีปฏิบัติกรณีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน
- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๒๕ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง ขอรื้อหรือแนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่ยังไม่ถอนค่าหุ้นคืน
- หนังสือสำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร ที่ กษ ๐๒๑๖/๑๒๙๗๐ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เรื่อง การแก้ไขระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการทำการต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์
- หนังสือ ที่ กษ ๐๒๑๖/๔๕๔๔ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่อง คำวินิจฉัยการลงมติของที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์(กรณีไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรกำไรสุทธิ)
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประสงค์จะผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสมบางส่วน พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙

- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๑.๑๑/๑๓๗๖๔ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๔ เรื่อง การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์การเกษตรกรณีมีรายได้ค้างรับ

การส่งเสริมสหกรณ์

- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๑.๑๑/๐๙๒๑๕ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เรื่อง การแก้ไขระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการกระทำการต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์
- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๔/๓๔๖ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่อง การกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ของสหกรณ์
- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๔๐๑๖ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอนุมัติค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนการถือหุ้นของสมาชิก



กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๔๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วของสหกรณ์แต่ละประเภท ให้จ่ายได้ไม่เกินอัตราร้อยละสิบต่อปี

ข้อ ๒ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

ประกาศ โพธิ์สุณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ที่ประชุมใหญ่อำนาจนำมาจัดสรรเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วได้ภายใต้ข้อบังคับของสหกรณ์ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้